

Sygn. akt III U 322/14

**WYROK**  
**W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ**

Dnia 14 kwietnia 2014 r.

**Sąd Okręgowy w Przemyślu III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych**

w składzie następującym :

**Przewodniczący** SSO Anna Kicman

**Protokolant** st. sekr. sądowy Katarzyna Maziarczyk - Kotwica

**po rozpoznaniu w dniu** 14 kwietnia 2014 r. w Przemyślu

**na rozprawie**

**sprawy** Z. S.

**przeciwko** Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w R.

**o** emeryturę

**na skutek odwołania** Z. S.

**od decyzji** Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w R.

**z dnia** 17 stycznia 2014 r., **znak:** (...)

zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje wnioskodawcy Z. S. prawo do emerytury, począwszy od dnia 1 grudnia 2013 r.

Sygn. akt III U 322/14

## UZASADNIENIE

**wyroku z dnia 14 kwietnia 2014 r.**

Decyzją z dnia 17 stycznia 2014 r., znak: (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. odmówił wnioskodawcy Z. S. przyznania emerytury.

W podstawie prawnej powołano art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych

(Dz. U. z 2013 poz. 1440 ze zm.) oraz § 4 rozporządzenia Rady Ministrów

z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r. Nr 8, poz. 43 ze zm.).

W uzasadnieniu wskazano, że Zakład odmawia przyznania emerytury, ponieważ wnioskodawca nie udowodnił ani jednego dnia pracy

w szczególnych warunkach. ZUS przyjął za udowodnione na dzień 1 stycznia 1999 r. okresy nieskładkowe w wymiarze 2 lata i 3 miesiące; składkowe – 22 lata i 9 miesięcy; łącznie 25 lat.

Odwołanie od powyższej decyzji złożył wnioskodawca Z. S..

Na uzasadnienie swojego stanowiska wnioskodawca podał, że praca na stanowisku agromelioranta, majstra budowy, kierownika budowy w melioracji była prowadzona pod gołym niebem, bez względu na porę roku, zimę, lato, upały, mróz, deszcz, warunki terenowe: bagna, krzaki, torfowiska, zadrzewienia, dlatego pracownicy zatrudnieni przy tych robotach, począwszy od kierownika budowy, majstra, pracownika fizycznego, operatora sprzętu ciężkiego, pobierali dodatek specjalny. Plac budowy zlokalizowany był z dala od zabudowań, bez prądu, wody, ogrzewania, nie było możliwości ogrzania się, umycia po pracy. Na potwierdzenie charakteru zatrudnienia powołał się na zeznania świadków.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie, podtrzymując stanowisko zawarte w zaskarżonej decyzji.

W uzasadnieniu organ rentowy podniósł, że wnioskodawca w dniu 9 grudnia 2013 r. złożył wniosek o emeryturę wcześniejszą z tytułu pracy w warunkach szczególnych. We wniosku zawarł oświadczenie, że nie jest członkiem OFE. Organ rentowy rozpatrując wniosek uznał, że wnioskodawca na dzień 1 stycznia 1999 r. udowodnił 25 lat okresów składkowych i nieskładkowych. Z akt sprawy wynika, że wnioskodawca nie przedłożył żadnych dokumentów potwierdzających zatrudnienie w szczególnych warunkach, wobec czego organ rentowy nie miał podstaw do uznania takich okresów.

### **Sąd Okręgowy w Przemyśle – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych**

#### **ustalił następujący stan faktyczny:**

Wnioskodawca Z. S., ur. (...), w dniu 9 grudnia 2013 r. złożył wniosek o emeryturę, zaznaczając w nim, iż nie jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego.

W aktach organu rentowego zalega dokumentacja potwierdzająca przebieg zatrudnienia wnioskodawcy, z której wynika, że: był on zatrudniony w byłym (...) P.

z/s w J. – (...) (...) w L.

w okresie od 1 września 1973 r. do 31 marca 1978 r. w pełnym wymiarze czasu pracy, na stanowiskach stażysty i agromelioranta; był on zatrudniony w Przedsiębiorstwie (...) w D., w pełnym wymiarze czasu pracy, w okresie od 1 kwietnia 1978 r. do 30 kwietnia 1990 r., i w tym czasie w okresie od 1 kwietnia 1978 r. do 31 grudnia 1985 r. zajmował stanowisko majstra budowy, w okresie od 1 stycznia 1986 r. do 31 lipca 1989 r. – kierownika budowy, a od 1 sierpnia 1989 r. do 30 kwietnia 1990 r. – zastępcy dyrektora ds. środków produkcji.

Na podstawie całości zgromadzonej w aktach rentowych dokumentacji, decyzją z dnia 17 stycznia 2014 r. ZUS odmówił wnioskodawcy przyznania emerytury, ponieważ nie został udowodniony 15-letni okres pracy w szczególnych warunkach, wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Zakład przyjął za udowodnione na dzień 1 stycznia 1999 r. okresy nieskładkowe w wymiarze 2 lata i 3 miesiące; składkowe – 22 lata i 9 miesięcy; łącznie 25 lat.

Dowód – akta emerytalne wnioskodawcy:

- wniosek emerytalny z dnia 9.12.2013 r.,

- świadectwa pracy,

- decyzja ZUS z dnia 17.01.2014 r.

Sąd ustalił nadto, że wnioskodawca Z. S. z dniem 1 września 1973 r. został zatrudniony (...)w L. na wstępny staż pracy na stanowisku stażysty. Staż trwał około 3-6 miesięcy, a wnioskodawca już wówczas zajmował się pracami powierzonymi agromeliorantom. Po odbyciu stażu powierzono mu nadal obowiązki agromelioranta.

Agromeliorant zajmował się konserwacją urządzeń melioracyjnych – rowów, drenarki na terenie powiatu (...).

Wnioskodawca

w ramach swoich obowiązków delegowany było do wyjazdu w teren, celem organizowania i nadzorowania pracy.

Wnioskodawca cały tydzień pracował

w terenie. W okresie zimowym do jego obowiązków należało sporządzanie dokumentacji, pomiary, wycinanie krzewów, nadzór nad tymi pracami.

W trakcie zatrudnienia w tym zakładzie pracy wykonywał również kompleksowe nawożenia użytków zielonych.

Na tym stanowisku wnioskodawca pracował stale i w pełnym wymiarze czasu pracy do końca okresu zatrudnienia w tym zakładzie pracy, a więc do dnia 30 marca 1978 r.

Następnie w dniu 1 kwietnia 1978 r. wnioskodawca został zatrudniony w Przedsiębiorstwie (...) w D. na stanowisku majstra budowy i na tym stanowisku pracował do dnia 31 grudnia 1985 r.

Do obowiązków majstra należało organizowanie pracy na budowie. Nadzorował on prace pracowników zatrudnionych przy zakładaniu urządzeń melioracyjnych. Prace prowadzone były przez cały rok. Prace były prowadzone w B., R., S., F.. W zimie wytyczał teren pod karczowanie, cięcie krzaków, nadzorował on wycinkę krzewów, karczowanie zakrzaczeń, drzew piłami motorowymi, siekierami,

a także wytyczanie rowów i urządzeń melioracyjnych, wydawanie materiałów niezbędnych na budowie, paliwa dla maszyn pracujących na budowie. Letnią porą roku majster wytyczał szlak pod budowę rowów, wytyczał miejsca układania sączków, drenowania. Nadzorował również pracę maszynistów koparek jednonaczyniowych i wielonaczyniowych, sycharek. Przydzielał pracę poszczególnym robotnikom i odpowiadał za wszystkie prowadzone roboty.

W okresie od 1 stycznia 1986 r. do 31 lipca 1989 r. wnioskodawca zajmował stanowisko kierownika budowy. Prowadził wówczas 2 duże budowy w N., które obejmowały obszar 300 ha przeznaczonych do melioracji. Na budowie pracowało 11 maszyn i 30 pracowników. Wnioskodawca również nadzorował pracę pracowników zatrudnionych przy zakładaniu urządzeń melioracyjnych, operatorów koparek. Biuro znajdowało się na terenie budowy – w barakowozach. W razie potrzeby wnioskodawca przyjeżdżał do biura wypisywać zlecenia na materiał, uzgadniać w tym zakresie potrzeby. Poza tym cały czas spędzał w terenie.

Wnioskodawca pracował stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, a nawet w nadgodzinach.

Następnie w okresie od 1 sierpnia 1989 r. do 30 kwietnia 1990 r. zajmował stanowisko zastępcy dyrektora ds. środków produkcji.

Dowód:

- dokumentacja zalegająca w aktach osobowych wnioskodawcy z okresu zatrudnienia w (...) P. z siedzibą w J. oraz w Przedsiębiorstwie (...) w D.,

- zeznania świadka B. D.,

- zeznania świadka L. S.,

- przesłuchanie wnioskodawcy.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dowodów

z dokumentów zgromadzonych w aktach emerytalnych wnioskodawcy, aktach osobowych wnioskodawcy, których domniemanie prawdziwości wynika z art. 244 i nast. k.p.c., a ponadto ich wiarygodność nie została obalona przez żadną ze stron.

Sąd dał wiarę zeznaniom świadków B. D. i L. S.,  
a ponadto zeznaniom wnioskodawcy Z. S., jako logicznym, spójnym, wzajemnie się uzupełniającym, znajdującym potwierdzenie w dowodach z dokumentów. Wynika z nich jednoznacznie,  
w jakim charakterze i przy jakich pracach był zatrudniony wnioskodawca  
w spornym okresie w Przedsiębiorstwie (...)  
w D.. Sąd uznał za wiarygodne również zeznania wnioskodawcy  
w zakresie, w jakim wskazywał on w jakim charakterze i przy jakich pracach był zatrudniony w spornym okresie (...)  
P. z siedzibą w J., jako spójnym, logicznym,  
a ponadto znajdującym potwierdzenie w dowodach z dokumentów.

### **Sąd Okręgowy zważył, co następuje:**

Odwołanie wnioskodawcy Z. S. należy uznać za uzasadnione.

Na podstawie art. 184 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r.  
o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U.  
z 2013 r. poz. 1440 ze zm.) ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu  
wieku przewidzianego  
w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli:

1)okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach  
dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat -  
dla mężczyzn oraz

2)okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

Emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego  
albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za  
pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa  
(ust. 2 art. 184).

Zgodnie z art. 32 ust. 1 powołanej wyżej ustawy o emeryturach  
i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych ubezpieczonym urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949 r., będącym  
pracownikami, o których mowa  
w ust. 2 i 3, zatrudnionymi w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przysługuje emerytura w wieku  
niższym niż określony w art. 27 ust. 2 i 3.

Przy ustalaniu okresu zatrudnienia w szczególnych warunkach  
lub w szczególnym charakterze nie uwzględnia się: okresów niewykonywania pracy, za które pracownik otrzymał po  
dniu 14 listopada 1991 r. wynagrodzenie lub świadczenia z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa  
(art. 32 ust. 1a pkt 1).

Dla celów ustalenia uprawnień, o których mowa w ust. 1,  
za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o  
znacznej szkodliwości  
dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu  
na bezpieczeństwo własne lub otoczenia (art. 32 ust. 2).

Wiek emerytalny, o którym mowa w ust. 1, rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki, na podstawie których osobom  
wymienionym w ust. 2 i 3 przysługuje prawo do emerytury, ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych (ust.  
4 art. 32).

Przepisy dotychczasowe to rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.).

Zgodnie z § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r. Nr 8, poz. 43 ze zm.) - pracownik, który wykonywał pracę w szczególnych warunkach określonych w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeśli osiągnął wiek emerytalny wynoszący 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn, ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w warunkach szczególnych.

Ponadto według § 2 ust. 1 cyt. rozporządzenia, okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze była wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy.

Okresy pracy w szczególnych warunkach stwierdza zakład pracy na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia, lub w świadectwie pracy.

W myśl § 3 powołanego rozporządzenia za okres zatrudnienia wymagany do uzyskania emerytury, zwany dalej "wymaganym okresem zatrudnienia", uważa się okres wynoszący 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, liczony łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczalnymi do okresów zatrudnienia.

Istotą sporu w niniejszej sprawie była kwestia ustalenia, czy wnioskodawca był zatrudniony, co najmniej 15 lat w warunkach szczególnych.

Z akt sprawy wynika, że ZUS nie kwestionował spełnienia przez wnioskodawcę innych warunków niezbędnych do nabycia prawa do emerytury na podstawie wyżej powołanych przepisów, a więc ukończenia 60 roku życia w dniu (...), uzyskania ogólnego stażu pracy w wymiarze 25 lat okresów składkowych i nieskładkowych na dzień 1 stycznia 1999 r. oraz nie przystąpienia do OFE.

Przeprowadzone w sprawie postępowanie dowodowe wykazało ponadto, że wnioskodawca Z. S. był zatrudniony w szczególnych warunkach:

- w byłym(...) w P. z/s w J. - (...)ds. (...) w L. w okresie od 1 września 1973 r. do 31 marca 1978 r., stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, na stanowisku agromelioranta;

Wskazane wyżej stanowisko wymienione zostało w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r. Nr 8, poz. 43 ze zm.) w wykazie A, Dziale X – „W rolnictwie i przemyśle rolno-spożywczym”, poz. 1 – „Prace przy zakładaniu urządzeń melioracyjnych” oraz w załączniku nr 1

do zarządzenia nr 16 Ministra Rolnictwa, Leśnictwa i Gospodarki Żywnościowej z dnia 31 marca 1988 r. w sprawie stanowisk pracy, na których wykonywane są prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w wykazie A, Dziale X, poz. 1, pkt 8 – „konserwator urządzeń melioracyjnych”, pkt 9 – „robotnik melioracyjny”;

- w Przedsiębiorstwie (...) w D., stale

i w pełnym wymiarze czasu pracy, na stanowisku majstra budowy w okresie od 1 kwietnia 1978 r. do 31 grudnia 1985 r., a następnie kierownika budowy w okresie od 1 stycznia 1986 r. do 31 lipca 1989 r., kiedy to sprawował nadzór nad pracownikami zatrudnionymi przy zakładaniu urządzeń melioracyjnych, w tym również maszynistami koparek, spycharek.

Wskazane wyżej stanowiska wymienione zostały w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r. Nr 8, poz. 43 ze zm.) w wykazie A, Dziale XIV „Prace różne”, poz. 24 – „Kontrola międzyoperacyjna, kontrola jakości produkcji i usług oraz dozór inżyniersko-techniczny na oddziałach

i wydziałach, w których jako podstawowe wykonywane są prace wymienione w wykazie” i poz. 25 – „Bieżąca konserwacja agregatów i urządzeń oraz prace budowlano-montażowe i budowlano-remontowe na oddziałach będących

w ruchu, w których jako podstawowe wykonywane są prace wymienione

w wykazie” w związku z Działem X – „W rolnictwie i przemyśle rolno-spożywczym”, poz. 1 – „Prace przy zakładaniu urządzeń melioracyjnych”, Działem V - „W budownictwie i przemyśle materiałów budowlanych”, poz. 3 – „Prace maszynistów ciężkich maszyn budowlanych lub drogowych”

oraz w załączniku nr 1 do zarządzenia nr 16 Ministra Rolnictwa, Leśnictwa

i (...) Żywnościowej z dnia 31 marca 1988 r. w sprawie stanowisk pracy, na których wykonywane są prace w szczególnych warunkach

lub w szczególnym charakterze w wykazie A, Dziale XIV, poz. 24, pkt 1 – „stanowiska pracy, na których prace wykonywane są stale i w pełnym wymiarze bezpośrednio przy stanowiskach wymienionych w wykazie”,

poz. 25, pkt 1 – „stanowiska pracy, na których prace wykonywane są stale

i w pełnym wymiarze bezpośrednio przy stanowiskach wymienionych

w wykazie”, Dziale X, poz. 1, w tym m.in.: pkt 3 – „kopacz”, pkt 4 – „ładowacz”, pkt 6 – „układacz rurociągów drenarskich”, pkt 9 „robotnik melioracyjny”, pkt 14 – „operator karczownika”, Dziale V, poz. 3, pkt 1 – „maszyniści koparek i ładowarek jednonaczyniowych i wielonaczyniowych”, pkt 3 – „maszynista spycharek i ciągników gąsienicowych”.

Podkreślić należy, iż w postępowaniu wszczętym odwołaniem od decyzji organu rentowego Sąd kieruje się regułami dowodzenia określonymi w art. 227-309 k.p.c., zwłaszcza że w przepisach regulujących postępowanie

w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych (art. 477<sup>8</sup> i nast. k.p.c.)

nie ma jakichkolwiek odrębności lub ograniczeń. Przeciwnie, art. 473 § 1 k.p.c. stanowi, że w sprawach z tego zakresu nie stosuje się przepisów ograniczających dopuszczalność dowodu ze świadków i z przesłuchania stron, co oznacza, że fakty, od których uzależnione jest prawo do emerytury

i renty oraz wysokość tych świadczeń, mogą być wykazywane wszelkimi środkami dowodowymi, w tym także zeznaniami świadków i stron.

Z poczynionych wyżej ustaleń wynika, że wnioskodawca na dzień 1 stycznia 1999 r. wykazał łącznie ponad 15 lat pracy w warunkach szczególnych, a tym samym spełnił wszystkie przesłanki niezbędne do przyznania mu prawa do emerytury w świetle wyżej powołanych przepisów.

Zgodnie z art. 129 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r.

o emeryturach i rentach z FUS, świadczenia wypłaca się poczynając od dnia powstania prawa do tych świadczeń, nie wcześniej jednak niż od miesiąca,

w którym zgłoszono wniosek lub wydano decyzję z urzędu.

W niniejszej sprawie wnioskodawca wszystkie przesłanki do nabycia świadczenia spełnił od dnia 1 grudnia 2013 r., a więc od pierwszego dnia miesiąca, w którym zgłoszono wniosek emerytalny.

Mając powyższe na uwadze, na podstawie art. 477<sup>14</sup> § 2 k.p.c.  
w związku z powołanymi wyżej przepisami prawa orzeczono, jak w sentencji wyroku.